

Petrișor Militaru (ed.)

Suprarealismul lui D. Trost

Referenți științifici:

Prof.univ.dr. Basarab Nicolescu,
Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
Prof.univ.dr. Liviu Antonesei,
Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași

Copyright © 2014 Editura Universitaria
Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria.

Nicio parte din acest volum
nu poate fi copiată fără acordul scris al editorului.

Volumul a apărut cu sprijinul
CASEI DE CULTURĂ „TRAIAN DEMETRESCU”.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României **Suprarealismul lui D. Trost / ed.: Petrișor Militaru. –**

Craiova : Universitaria, 2014

Bibliogr.

ISBN 978-606-14-0891-7

I. Militaru, Petrișor (ed.)

82.02 Suprarealism

929 Trost,D.

Redactor: Luiza Mitu
Coperta: Viorel Pîrligras
DTP: Anemona Andrei

**PRIMĂRIA MUNICIPIULUI CRAIOVA
CONSILIUL LOCAL AL MUNICIPIULUI CRAIOVA
CASA DE CULTURĂ „TRAIAN DEMETRESCU”
CENTRUL DE CERCETARE – IDENTITĂȚI CULTURALE EUROPENE
(CCICE)**

Petrișor Militaru (ed.)

Suprarealismul lui D. Trost

**EDITURA UNIVERSITARIA
Craiova, 2014**

D. Trost (1916-1966)

Nota editorului

În 2013, între 6-7 decembrie 2013, a avut loc la Craiova, în Salonul Medieval al Casei de Cultură „Traian Demetrescu” prima ediție a Simpozionului Național „Craiova și avangarda europeană”, un proiect ce sperăm să fie unul din argumentele ce vor susține Craiova în competiția de a deveni Capitală Culturală Europeană în 2021. Ediția primă a simpozionului era dedicată lui Gherasim Luca și marca împlinirea a 100 de la nașterea scriitorului suprarealist francez de origine română. Au fost prezenți optsprezece participanți, s-au lansat două cărți (*Gellu Naum: aventura suprarealistă* de Silviu Gongonea, Aius, 2013, și *Știința modernă, muza neștiută a suprarealiștilor* de Petrișor Militaru, Curtea veche, 2012), și, în plus, publicul a putut asista la o expoziție de fotografie cu elemente suprarealiste – *Oamenii-așteptare* de Simona Andrei și un *performace* avangardist – *DaDa.... Da! Stand-up avancabaret* de Irinel Anghel. Invitatul de onoare a fost criticul de artă Cătălin Davidescu, el subliniind în conferința de deschidere actualitatea operei artistice a lui Gherasim Luca în raport cu artele vizuale contemporane. Lucrările prezentate la prima ediție au fost adunate în volumul *Infranegrul. Caietele Simpozionului „Craiova și avangarda europeană”*, Aius, 2013. De asemenea, consider că este important de știut că proiectul a fost conceput atunci, ca și acum, de o triadă de tineri filologi ce s-a format în

spiritul liber al redacției de la revista „Mozaicul” și atmosfera încurajatoare de la Editura Aius: Daniela Micu, Luiza Mitu și cu mine. Și, după cum ușor se poate observa, în ultimii zece ani, cei mai buni absolvenți ai literelor craiovene și-au început cariera critică și publicistică la revista „Mozaicul” (de la Luminița Corneanu, Xenia Karo, Tiberiu Neacșu, Gabriela Gheorghiușor, Silviu Gongonea, Adina Mocanu, Maria Dinu, Gabriel Nedelea etc. până la mai tinerele Cristina Gelep, Anca Șerban și Roxana Ilie) sub îndrumarea exuberantă și generoasă a profesorului Nicolae Marinescu și cea sobră și exigentă a criticului Constantin M. Popa. Pe scurt, Daniela Micu venea spre avangardă dinspre Paul Celan și Vintilă Ivănceanu (pe care îi tradusese din germană și îi publicase în mai multe reviste de cultură din țară), Luiza Mitu dinspre Urmuz (pe care îl cercetase în teza de licență) și Eugen Ionescu (subiect al tezei de doctorat coordonată de academicianul Basarab Nicolescu), iar eu dinspre Gellu Naum și André Breton. În acest context, am pus la cale prima ediție a Simpozionului Național „Craiova și avangarda europeană” ce și-a îndreptat atenția, în primul rând, spre Grupul Suprarealist de la București (sau Grupul „Infra-Noir”).

Apoi, în 2014, între 28 și 29 noiembrie, tot sub egida Casei de Cultură „Traian Demetrescu”, cu sprijinul Primăriei Craiova și al Consiliului Local al Municipiului Craiova, în colaborare cu Centrul de Cercetare – Identități Culturale Europene (CCICE), a avut loc a doua ediție a Simpozionului Internațional „Craiova și avangarda europeană”. Deși am fost tentați să ne oprim atenția asupra lui Jules Perahim (fiindcă se împlineau 100 de ani de la nașterea sa) și lucrările sale suprarealiste îl impun alături de Victor Brauner și Jacques Hérold printre cei mai importanți pictori suprarealiști de origine română, ne-am dat seama că opera lui literară și

artistică ne este practic inaccesibilă și, astfel, am renunțat la idee. Dar, între timp a apărut numărul 3/2014 al Caietelor Avangardei (coordonate de Ion Pop) cu un dosar consistent dedicat lui Perahim, iar Nicolae Tzone a organizat la Bookfest o sesiune de comunicări sub titlul Centenarul „Jules Perahim”, la care eu însumi am participat cu o lucrare despre cărticica „La chronique de l’armoire”.

Pe de altă parte, publicarea monografiei *D. Trost. Între realitatea visului și visul ca realitate*, Tracus Arte, 2014, de Michael Finkenthal ne-a convins că merită să ne îndreptăm atenția asupra lui Dolfi Trost (1916 în Brăila – 1966 în Chicago, Illinois). Cu ajutorul a doi prieteni buni din Franța – Iulian Ionașcu și Denisa Crăciun (cărora le sunt foarte recunoscător) am reușit să intru în posesia unor copii după mai multe volume semnate de Trost în franceză și în felul acesta le-am pus în circulație în cerul tinerilor cercetători ce urmau să vină la cea de-a doua ediție a simpozionului, intitulată simplu *Suprarealismul lui D. Trost*. Invitatul de onoare a fost anul acesta Michael Finkenthal (John Hopkins University), iar la sesiunea de comunicări din cele două zile de discuții au participat profesori universitari, critici de artă, tineri cercetători și scriitori. Au fost prezenți cincisprezece participanți și s-au lansat două cărți: *Sesto Pals, poetul prăpastiei. O viață în secol* (Tracus Arte, 2014) de Michael Finkenthal și volumul de versuri *Obiecte psihice* de Alexandru Ovidiu Vintilă (Karth, 2014). Ediția din acest an a cuprins, de asemenea, o expoziție de artă fotografică – *Totul este conectat* de Alexandra Petcu și un concert de muzică electronică – *Maze City* de Paul Malsson. Volumul de față cuprinde varianta integrală a lucrărilor prezentate la a doua ediție a Simpozionul Internațional „Craiova și avangarda europeană”, așa cum

au fost ele gândite și rescrise în urma dezbaterilor ce au avut loc la Craiova.

Organizatorii și-au propus ca, în 2015, cea de-a treia ediție a simpozionului să aibă în centru Centenarul Gellu Naum, la o sută de ani de la nașterea celui ce în 1945 era unul dintre fondatorii Grupului Suprarealist Român. Și, tot la capitolul bună organizare, se cuvine să mulțumim lui Cosmin Dragoste (managerul Casei de Cultură „Traian Demetrescu” din Craiova) fiindcă ne sprijină în demersurile noastre non-conformiste și doamnei Violeta Grigorie, îngerul-contabil al proiectului nostru avangardist.

Sperăm că volumul de față va contribui în mod semnificativ la dezvoltarea studiilor trostiene și la cristalizarea unui grup de cercetători în domeniu, astfel încât, ulterior aceste contribuții să își găsească un public cititor capabil să *savureze* în profunzime farmecul operelor literare și artistice ale suprarealistului D. Trost.

Petrișor Militaru

Michael FINKENTHAL

D. Trost și teroarea imaginației

Motto: „Noi suntem de acord cu visul,
cu nebunia, (cu) iubirea și revoluția”

D. Trost¹

Abstract: The article presents a brief and partial overview of the role played by the concept of imagination in D. Trost's works. Even if not explicitly discussed, the idea is recurrent in his essays written in Romania as well as in France.

Keywords: Trost, Zevedei Barbu, imagination, dream, visible and invisible.

Sintagma introdusă în titlu îi aparține lui Zevedei Barbu care la mai puțin de un deceniu după evenimentele din 1968, a scris în limba engleză un articol rămas nepublicat, intitulat *The terror of imagination*. Articolul nu avea nici o legătură cu D. Trost, de care Barbu probabil că nu a auzit niciodată, el conținea însă reflecții extrem de interesante despre un nou și neașteptat spirit revoluționar pe care sociologul-filosof (și psiholog în același timp) îl identifica în evenimentele petrecute în mai 1968 în Franța. Poate cel mai surprinzător element în analiza sa era apropierea pe care Barbu o făcea între revoluția care voia să aducă imaginația la putere și

¹ „Prezentare de grafii colorate, de cubomanii și obiecte, în Marin Mincu, *Avangarda Literară Românească*, Editura Minerva, București 1983, p. 654.

mișcarea Dada. *Imagination au pouvoir* a fost lozinca predominantă a studenților parizieni în acel an al revoltelor care s-a extins de fapt la întreaga Europa de Vest (dar nu numai, să ne reamintim „Primăvara de la Praga” spre exemplu); în articolul său, autorul se străduia să explice contradicția dintre un etos revoluționar dominat de un concept atât de fluid precum acel al *imaginației* și o mișcare socială protestatară care a reușit să amenințe în cele din urmă stabilitatea unui regim autoritar și stabil precum acela al generalului De Gaulle în Franța acelor ani. Era oare posibil ca o revoluție – care se mai și voia „permanentă” – să fie propulsată de o ideologie alimentată exclusiv de puterea imaginației? Ce Bastilie a subconștientului voiau să cucerească studenții parizieni în 1968, se întreba Zevedei Barbu în articolul menționat. Cum a putut o idee atât de absurdă (aparent) să-și facă loc în peisajul politic dominat de ideologiile războiului rece?

Dar dacă stăm să ne gândim bine, o „Bastilie a subconștientului” voiau să cucerească și suprarealiștii bucureșteni ai noului val, în perioada care a urmat celui de al doilea război mondial, între 1945 și 1947. Gherasim Luca, Gellu Naum, Virgil Teodorescu, D. Trost și Paul Păun, propuneau o revoluție permanentă care urma să se desfășoare sub stindardul visului eliberat de cenzura diurnului; era însă visul astfel eliberat, echivalentul *imaginației* pe care voiau să o aducă la putere douăzeci de ani mai târziu tinerii parizieni, care „recombinau” într-o formulă nouă teoriile lui Marx și ale lui Freud și care se lăsau ghidați de astă dată nu de Breton și companiile săi, ci de Foucault, Lacan și alți structuraliști reformați? Paralela se impune aproape de la sine: rămâne doar să vedem în ce măsură cele două concepte, acela al visului eliberat și cel al imaginației sunt comparabile sau isomorfe chiar în cazul suprarealiștilor